

MAGYARI HÍR

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelősszerkesztő: **dr Paál Árpád**

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Törv. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

Sajtóutóhang Pál jugoszláv régensherceg romániai látogatásáról

Gafencu volt külügyi államtitkár cikket irt Románia és Jugoszlávia közös érdekű külpolitikájáról

Bucuresti. Saját tud. A „Timpul“ mai vezércikkében Gafencu volt külügyi alminiszter foglalkozik II. Károly király és Pál jugoszláv régensherceg szombati értekezletével, amelyen megállapították, hogy a kapcsolatok Románia és Jugoszlávia között szorosabbak most, mint valaha. Gafencu leszögezi, hogy ezt a megállapítást a román közvélemény nagy elégtel-
lel fogadta.

Bizonyos külföldi híresztelések ellenére, — folytatja cikkét Gafencu, amelyek cáfolást sem érdemelnek, kevés két olyan állam van,

amelyek érdekei annyira azonosak lennének, mint Romániának és Jugoszláviának, s kevés két olyan állam van, amelyek annyira el lennének tükélve egyező politika folytatására, mint ez a két állam.

Románia és Jugoszlávia az együttműködés politikáját kívánja folytatni a nyugati nagyhatalmakkal és dunai szomszédokkal. Magyarország és Bulgáriával, s jószomszédi viszonyban óhajt élni az utóbbiakkal s egyttal közös érdeklődésel várja a középeurópai helyzet kialakulását.

Kormányintézkedések a hitelélet fellendítésére

Minisztertanács foglalkozott a teendő intézkedésekkel. Tervek az egységes szállítási politika bevezetésére.

Bucuresti. Saját tud. Hétfőn este a patriarchán minisztertanács volt, amelyen Miron Cristea patriarcha elnökölt. Constantinescu nemzetgazdasági miniszter és a Nemzeti Bank kormányzója részletes ismertető előadást tartott a hitel kérdéséről, különösen annak orszá-
sági, bukovinai és besszarábiai vonatkozásairól.

A bankkormányzó rámutatott az eddigi kezdeményezésekre és ismertette az egész ország, de különösen az említett területek bankhálózatainak megerősítésére és támogatására vonatkozó tervet. E tervetnek a megvalósítása már folyamatban van s a kormány teljes határozottsággal fogja véghez vinni, hogy a pénzügyi tevékenységét megerősítse és egészséges fejlődésüket elősegítse s pedig úgy az említett országokban, mint általában az egész országban.

A minisztertanács tudomásul vette az eddigi kezdeményezéseket és megvalósításokat, valamint a nemzetgazdasági miniszter javaslatait is és felhatalmazta őt arra, hogy fejezze be a pénzügyi tevékenység és általában a hitelélet fejlesztésére irányuló tervzetek végrehajtását, amire a nemzetgazdaság virágzása szempontjából oly nagy szükség van, különösen az említett vidékeken, ahol sürgősebb hitelszükségletek mutatkoznak.

A minisztertanács felhatalmazta a nemzetgazdasági minisztert, terjessze be az ehhez szükséges tervzeteket és törvényjavaslatokat.

A továbbiakban Ghelmegeanu közmunkaügyi és közlekedésügyi miniszter kérte a mi-

nisztertanács felhatalmazását arra, hogy törvényjavaslatot nyújthasson be a legfőbb szállítás és viteldíjügyi tanács létesítésére, valamint a CFR törvény-módosítására és a viteldíjak felülvizsgálására vonatkozólag. Mindezeknek a törvényjavaslatoknak a célja az lesz, hogy egységes szállításügyi politikát vezessen be, minden szállítási eszköz működésének közös irányításával, a szükségtelen versengés elkerülése és a viteldíjak összhanghozása végett.

Ghelmegeanu további felhatalmazást kért, hogy folytathassa a technikai szakmák szervezésének munkáját, amit a mérnök kollégium felállításáról szóló törvénnyel kezdett meg: Törvényjavaslatokat fog betervezni az almérnökök, a művezetők, a vállalkozók testületének megszervezésére vonatkozólag. Ez a szakmai szervezés mintegy 12.000 technikai szakembert fog csoportosítani.

A minisztertanács felhatalmazta a közlekedési és közmunkaügyi minisztert, hogy ezeket a törvényjavaslatokat készítse el. A minisztertanács este fél kilenckor ért végett.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt légáramlás, éjjel és délelőtt sok helyen köd, északon néhány helyen kevés eső, a hőmérséklet alig változik.

A Berlin-római tengely

Irta: **Csiszár Béla**

A róma-berlini tengely, létrejötte óta az európai békének nemcsak hasznos, értékes, hanem nélkülözhetetlen tényezője is. A magyar-csehszlovák vitában a napokban eredményes döntőbírónak is bizonyult, amivel újból igazolta, hogy az európai politikában a rend és a béke szilárd faktora is. A külföldi sajtó a tengelyhatalmak müncheni sikere után kénytelen volt megállapítani, hogy Európában a legfőbb tényleges hatalmat a Berlin-Róma-tengely képviseli s ez a hatalmát nem erőszakos hódításokra, békediktátumokra használja fel, hanem a béke igazságosabb alapokon való felépítésére, az európai rend hatékonyabb biztosítására és a népi jog érvényesítésére. Most, Bécs után a tengely bebizonyította, hogy olyan feladatokat is meg tud oldani, amelyekre eddig más hatalmak vállalkozni sem mertek s kerekén kitértek minden ilyen megbízatás elől. Senki sem tagadhatja, hogy ha az európai fejlődés München és Bécs, mint követésre méltó példák után indul, akkor a következő nemzedékek életében kevesebb lesz a háború és több lesz a béke áldása.

A Berlin-Róma-tengely fiatal, de máris kitűnően bevált alkotás és erő. Mussolini lángelméjének műve, akárcsak a négyhatalmi együttműködés, amely 1933-ban kelt életre s hosszú kriptaacsönd után diadalmasabban és frissebben ébredt újból életre 1938 szeptemberében, mint valaha. Fiatal alkotások, mint maga a két nép, amely az új Európa megteremtésére indult s a maga útjára kényszerítette az öreg Albiont s a vajdó Franciaországot is. Fiatal alkotások, mint amilyen fiatal a barátság a két nép között, de ha eredményeit és szilárdságát tekintjük, elmondhatjuk, hogy vasnál keményebb ötvözet s nincs erő, amely szertorombolhatja alkotó részeinek akarata nélkül. Pedig mennyi súlyos és nehéz vihart kellett kiállnia, már ama két év alatt is, amióta fennáll. Mennyi nehéz probléma tornyosult eléje, amelyek alaposan próbára tették türelmét és erejét.

Ha az európai történelmet vizsgáljuk s abban is Itália és a német birodalom történetét, jól láthatjuk, hogy a tengely voltaképpen más néven régi történelmi szükségszerűségként létezett és érvényesült. Ki ne emlékeznék a történelemből a német-római császárságra, amikor a hit, a katolikus hit s a keresztény univerzalizmus ereje fogta össze a két területrészt, vagy a háborúelőtti évtizedekre, amikor Bismarck és Crispi megalkották a hármasszövetséget. A háború szétrombolhatta ezt az együttest, minthogy az olaszok más táborban keresték érdekeik kielégítését, de amikor a demokráciák továbbra is mereven elzárták attól, hogy Olaszországot méltó hely illesse meg a nap alatt, a két hatalom társulása már csak idő kérdése volt. A háború után mindkét ország a kommunizmus hinárjába került. Mindkettőnek azonban hosszabb-rövidebb idő elteltével sikerült kiverekednie magát a napfényre és erős tekintély-kormányzat alatt elérnie maximális erő kifejtését. Végeredményben a két nép közötti szívélyes kapcsolatok már a nemzeti szocializmus uralomrajutása előtt is szövődtek, de az igazi kapcsolatok csak az olasz-abesszin háború diadalmas befejezése után álltak elő, amikor már minden lényegesebb ellen-

EYMAN) MOZGÓ

Minden nap a francia filmgyártás gyémánt filmje
CHARLES BOYER egyetlen filmje: **A MÉREG**
 Kedvezményes jegyek nem érvényesek!

tétet másodrendűvé csökkentett az idő. Ausztria kérdése hosszú ideig a viszály magva volt a két ország között, de csak addig, míg a nagyobb problémák (Olaszországnak a birodalom-alapítás, Németországnak pedig a versaillesi békemű rendelkezéseinek áthágása és a birodalom szuverenitásának elismertetése) el nem intéződtek. Mihelyt ezekben a kérdésekben az idő teljes elégtételt és kielégítő rendezést hozott, a kisebb, helyi érdekű kérdések is önmaguktól megoldódtak. Az osztrák-német viszályból rendezett béke lett, majd Ausztria is megszűnt, hogy ezen a téren is teljes kiegyenlítés jöjjön létre.

Még jól emlékszünk 1934 nyarára, amikor Hitler meglátogatta Mussolinit Velencében és együttesen akarták rendezni az osztrák kérdést. Még emlékszünk a bécsi államesinyre, ami miatt Olaszország mozgósított. Azután a német politika körültekintőbb és kevésbé agresszív lett, Olaszország pedig Keletafrikában volt elfoglalva. Alighogy figyelmével újból Európában teremt a keletafrikai diadal után, a társulás nagy szempontjai elnyomtak minden más mellékszempontot. Aligha tévedünk, ha azt állítjuk, hogy Olaszország nem kényszerből mondott le ausztriai protektori szerepéről, hanem előkelő politikai elgondolásból. Abesszinián után már nem volt fontos az ausztriai pozíció, sokkal inkább a Németországgal való barátság. Másik fontos szempont volt, hogy a nyugati hatalmak, amelyekre nemzetközi akcióiban Olaszország több éven át számított, nemcsak nem támogatták, hanem egyesesen ellenfordultak. Ilyen körülmények között Ausztria, mint az olasz politika dunai, illetve középeurópai súlypontja tovább már nem játszhatott szerepet s Olaszország eminens érdekei a Németországgal való összefogást javallták. Németország ebben az időben szintén az olasz barátság útját kellett, hogy válassza. Ez különben régi terve volt Hitlernek, az angol barátság mellett. A tengelypolitikára így mindkét népet legsajátabb és legönösebb érdekei kényszerítették, olyan érdekek, amelyek mellett elölről minden más, Németország ebben az időben mondotta ki a locarnói szerző-

dés hatálytalanítását, a rajnai katonamentesített öv újramegkiszállását, fegyverkezését még erősebb iramban folytatta. stb. Mindkét hatalom joggal érezhette, hogy érdekeiket, nacionalista világnézetük győzelmét és tartós uralmát csakis azzal érhetik el, ha összefognak és egymás mellett haladnak.

A spanyol ügy a Berlin-Róma-tengely hatalmainak első próbatétele volt. Mindketten Franco mozgalmának támogatására mozgósították országukat, hiszen a nacionalista gondolat érdeke volt, hogy ezen a földön ne a vörös marxisták, hanem a nemzetiek zászlóit lengesse a szél. A spanyol nemzetiek támogatását tűzön-vízen keresztül megvalósítják és nem riasztja vissza őket a nemzetköziség és a bolsevizmus együttes arcóle sem. Majd a világ másik táján a japán akció indul a bolsevista Oroszország protezsztjára, a vörös Kína ellen. A tengelyhatalmak Japánt is erőteljesen támogatják, akciója alátámasztására kötötték meg a német-olasz-japán antibolsevista egyezményt. Olaszország 1937 decemberében kilép a Népszövetségből is, hogy együttérzését szövetsége-

sével ismét dokumentálja. A legnagyobb próbatétel az Anschlussal érkezett el, amikor Mussolini és Olaszország olyan magatartást tanúsított, amely a legmélyebb hállára készítette Németországot. A májusban lepergő Hitler-napok Rómában mutatták, hogy a tengely szilárd és lehetetlen szétrombolni. Ugyanolyan nagyszabású esemény volt ez, mint a Duce egy évvel előbbi németországi látogatása. A müncheni napok pedig megmutatták, hogy a tengely hatalmainak szoros együttműködésére nemcsak békét, hanem háborút is lehet építeni. Szerencsére, erre nem került sor.

A Berlin-Róma-tengely élő valóság, amelynek meglazulására, sőt szétesésére hiába spekulált a szabadkőművesség és a marxizmus. München és Bécs megmutatta, hogy az új Európát csakis arra a szellemre és arra az új erőkre kell felépíteni, amelyet a róma-berlini tengely képvisel. Hiába próbálták minden nemzetközi esemény alkalmával leszámolni szilárdságával, erejével és alakítóképeségével. Hiába várták kárörvendve, hogy a problémák napvilágra hozzák a két hatalom ellentéteit; erre nem került sor, mert nem is kerülhetett sor. A Berlin-Róma-vonalon soha sem honolt a mainál nagyobb nyugalom, rend és szilárdság, aminek bizonyítéka, hogy a nyugati hatalmak sorra jelentik ki, hogy a tengelyhatalmakkal való együttműködésre építik fel jövőbeli politikájukat. Mert az európai béke csakis ezen az úton érhető el.

Van Der Welde lemondott a belga szocialistapárt elnökségéről

Spaak minisztereinek az új vezér

Brüsszélből jelentik: A belga szocialistapárt kongresszus nagy meglepetéssel végződött, mert Van Der Velde, Belgium többszörös volt minisztereinek lemondott a párt elnökségéről. Előzmény az, hogy a volt pénzügyminiszter éles támadást intézett Spaak miniszterelnök ellen, akit inflációs politikával vádolt. Emiatt Spaak miniszterelnök, ki szintén a szociáldemokratapárt tagja, nem elégedett meg azzal a határozati javaslattal, amit a pártveze-

tőség előterjesztett s amiben csak a kormány politikája alapulvénnek jóváhagyása volt benne. Spaak ezzel szemben azt kívánta, hogy a kongresszus a kormány egész politikáját hagyja jóvá. A miniszterelnök javaslatát oriai szótöbbséggel elfogadták és erre Van Der Velde lemondott a párt elnökségéről.

Kávészakban, vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

Badacsonyi szüret

Írta: Darnay Kálmán

Nagy volt a sürgölődés Szegedy Ignác zalai vicspán badacsonyi szőlőhajléka körül. A szőlőfa újtjében lohogó víz susteragva járta a hordók hasadékait. Hangos volt a préház a szüretelő édegyeket tisztogató leányok dalolásától. A vicspán úr a terebélyes körtefa alatt pipázgatva, biztató szóval serkenti a pincét rendezgető megyehuszárt.

Lábdí felől a kisbírtokosok szőlőiből ide hallatszik a cigánytrombitások zenéje! Ott már az előszedés járja, hogy legyen kiforrott murei a meginduló szüretre.

A távol kódében nekizöldült Szentgyörgy orma! A nyugvó nap betekint a Balaton rengő vizébe. Aranyhidat verő tűzteste megsokasodik a szilgigeti öböl tükreben!

Az árkádos Szegedy-kúria kigömbölyödő erkélyére ráborul az alkonyat, csak a nyugati ablakor piroslik a nyugvó naptól. A kitért sarokablaknál Róza vált tekinteteket a búcsúzkodó napsugarakkal. Szűzi arca nekípirul, amikor gondolatai Sümeg várának omladékaik járnak, ahol meleg szavát, édes biztató mosolyát emlékül hagyta a daliás testőrnél, Kisfaludy Sándornál. Szegedy Róza imbolyogva járja a szőlőrengetket. A vicspán úr ráncot vető homlokkal váltig firtatja, hol veszett el kedvenc leányának jókedvű szava, amikor oly nehezen várta a badacsonyi szüreti vígságot.

Az őszi szellő meglebbenti Róza fátyolát, mintha Kisfaludyék — velük szomszédos — pincéjének faszindelyes tetején turbékoló galambpártól kérdezné, hogy viszontlátja-e még ma Sán-

dort? — A galambpár felröppent, de nem Róza tekintetéből, hanem Kisfaludy csillogó testördömlényétől, ki Skublics Imrével karöltve Rosty Fáni, Kati, Juliska kisasszonyok társaságában belépett a tornácos kúrába. — Róza a rajtaütéstől nekípirulva sorra ölegette sümegi barátait: — Erted jöttünk Róza! hogy lecsaljunk a balatoni konyhához garda halászatra!

De indulás előtt a vendégtársaságnak bele kellett köstölni Róza konyhaművészetébe, a kényvetől csillogó poharakat összekocintani a vicspán úr tiszteletére. Kinek mosolyra derült az arca, hogy végre Rózákat kacsagni is hallja.

A nap tűzteste belékváncokozott a Balaton hullámfodraiba, mikor a halászkunyhó felé megindultak. Skublics Imre, Horváth Laci és a bicogólábú, tréfás Csukly Pepi a Rosty kisasszonyokat vették ki jáikra, hogy ne lábatlankodjanak Róza és Sándor körül, kik utolsónak maradtak a „baborban!”

Hangos volt a hegy, teltek a hordók, durrogtak a mozsarak! Most már Róza fülét nem sérítették a trombitások hangos recsegései, sem Bizi Ferko cigányprimás kesergő nótái.

Nagy volt az élénkség a balatonparti halászkunyhó körül. Utánuk kullogott Matus sümegi cigányprimás is. A Farkas fiúk is ott voltak Gaál Idával és Barcza Rozkával. El is járatták Puha Marci halászegényvel a „Halász-verbungost!” — Szegedy vicspán huszárja hozta az italt, a vincellérné gondoskodott a harapnivalóról, melyet frissen kifogott keszeg garda csuka izletes halászleve vezetett be.

Csukly Pepi itt is első legény lett! Vidáman nótázott Juliska kisasszony fülébe:

A csukának nincsen lába,
 Mégis a mély vizet járja...

Sándor és Róza megértő szívvel hallgatták Matus cigány hegedűjének siró szavát.

A kelő hold homosolygott a Balaton tükrebe, amikor Marci halász felajánlotta, hogy az elfáradt táncoló párokat csónakján megringatja a Balaton csillogó vizén! A csalogató szón Sándor és Róza kapott először. A vicspán huszárját fel is ugrasztotta Sándor futólépésben a vendéglátó Rosty-család szőlőhajlékába. Negyedóra múlva Kisfaludy „Amáti”-hegedűje ott pihent — pokróccal leborítva — a halászesónakban, ahol Juliska táncos párjával foglalt helyet, szemben Rózával és Sándorral. — A hold teliképének rengő hídja — a boglári magaslatok alatt — már felöltötte ezüstös ruháját; csillagok fényességével megragyogtatva a Badacsonyi nádasának széleit. A fiatalok ajkán felcsendült a dal:

„Fehér tollú madár Tihon magos tornyán,
 Nője tollázkodik zöldelőhegy ormán.
 Siró-rívó szóval hívogatja párja,
 Balaton mély vizét lélekvesztő járja.”

Róza álmodozó tekintetét a szerelmes testőrsóhaja kíséri végig az égbolt tejútján. Kisfaludy Sándor „Amáti”-jának húrja „Lavotta első szerelmének” kesergő szavával belemarkol Róza szívébe.

Most hallott Róza először — szívébe markoló — igazi hegedűszót.

Marci halász kezében is megállott az evező, így csak az esti szellő hullámverésétől ringott a csónak, mint bölcső az altató-dalt éneklő anya keze nyomán! A felhőpárnák közé készülő hold a Balaton tükreiről felszedett ezüst hídjával beleveszett a szürkeségbe. A gyepes parton sétálgató szerelmes párok suttogó szavát elnyomta Csukly Pepi dudorászása, mikor a sácsszélből ki-

Ribbentrop német külügyminiszter beszéde a külföldi sajtótudósítók egyesülete összejövetelén

Kifejtette, hogy a német-olasz-japán-lengyel összefüggés adja a német külpolitika alapvonalát

Berlinből jelentik: Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter hétfőn este a külföldi sajtó képviselői egyesületének összejövetelén beszédet mondott. Ennek során Németország külpolitikájával kapcsolatban kijelentette, hogy a nemzeti-szocialista Németországot nem az elvont hatalmi politika jellemzi, mint azt külpolitikai ellenfelei oly gyakran állítják, hanem a nemzeti-szocialista külpolitikára nézve mindig a német népiség egybefogásának a gondolata és erős birodalomban való biztosítása az irányadó.

Kijelentette ezután, hogy Németország megáramadhatatlan és a 80 milliós nép erejének tudatában biztosítva látja a jövőjét. A berlini tengely, továbbá Németországnak és Olaszországnak a bolsevizmus ellen eredményesen küzdő Japánnal való kapcsolata és Lengyelországhoz való barátságos viszonya, mint a német külpolitika alappillérjei, a rendnek és békének kezesei Európában és a világon. Az erő új rendje, valamint a fasiszta Olaszország és a nemzeti szocialista Németország és nagy vezérek mély barátsága jegyében Hitlernek sikerült békésen végrehajtani Ausztriának és a szudéta-német vidéknek a német birodalommal való egyesülését.

A BÉCSI DÖNTÉS A DÉLKELETEURÓPAI BÉKÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS ELŐKÉSZÍTÉSE.

A bécsi döntőbírói ítéletről Ribbentrop a következőket mondotta:

— Amivel a Népszövetség húsz év alatt nem készült el, arra Bécsben mindössze egy napra volt szükség. Bécs így előkészítette a talajt az új együttműködés és békés építmunka számára a délkeleteurópai térségben. A döntőbírók ítélete most már a néprajzi elv alapján véglegesen megállapította a határt Magyarország és Csehszlovákia között. Az ítélet egyúttal igazolja, hogy Németországot a szudéta-kérdés megoldása után Csehországgal szemben nem tölti el bosszú, vagy gyűlölet érzése, hanem azon fáradozott, hogy egyfelől biztosítsa a baráti Magyarország érdekeit, másfelől, hogy a cseh érdekek lojális és igazságos elbánásban részesüljenek. Ha a cseh kormány az ország határainak végleges megvonása után hajlandó teljes mértékben számot vetni az

új adottságokkal és Németország iránti politikájának teljesen új orientációját végrehajtja, a kiegyezés ezzel az országgal és a végleges megbékélés a két nemzet között lehetővé válik.

Ribbentrop hangoztatta a továbbiakban, hogy a Harmadik Birodalomnak, mint világhatalomnak a helyzete ma már végképp meg van alapozva, de ez nem jelenti azt, mintha Németország nem óhajtaná a hatalmak érdekei közötti kiegyenlítődést. Emlékeztetett Münchenre és a német-angol békenyilatkozatra. Annál meglepőbb volt — úgymond, hogy a müncheni megállapodásra az első válasz a fegyverkezés fokozásának hangoztatása volt. Az új fegyverkezési lázat néhány államban a virágó háborus uszítás újabb tevékenysége kísérte. Chamberlain, Bonnet és Daladier legutóbbi beszédei azonban rokonszenves visszhangot keltettek Németországban. Reméli, hogy ennek nyomán a jövőben új lehetőségek nyílnak Németország és Franciaország jobb megértése számára is.

A NÉMET GYARMATI KÖVETELÉSEK MEGBESZÉLÉSE CHAMBERLAIN ÉS A DÉLAFRIKAI HADÜGYMINISZTER KÖZÖTT

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök hétfőn hosszasan tanácskozott Pirov dél-afrikai honvédelmi miniszterrel. A „Press Association” szerint a tanácskozás fő tárgya a német

Pirov, a Délafrikai Unió hadügyminisztere (a kép baloldalon) Párizsba érkezett Burgosból, hogy a francia kormánnyal a gyarmati kérdésekről tárgyaljon

gyarmati követelés volt. Pirov Londonba jövet Lisszabonban megbeszélést folytatott a portugál miniszterelnökkel, a nemzeti Spanyolországban pedig Franco tábornok képviselőivel. Visszafelé utaztában a délafrikai miniszter ellátogat több európai fővárosba.

BULGÁRIA 12 ÉVI NYERSANYAG-FÜLSLEGENEK LEKÖTÉSE NÉMETORSZÁG RÉSZÉRE

Londonból jelentik: Funk német birodalmi gazdasági miniszter legutóbbi szótjai látogatása alkalmával azt ajánlotta a bolgár kormánynak, hogy Bulgária kösse le Németországnak 12 évre egész nyersanyag-termésfeleslegét, előre megállapított áron. A német birodalom ezért hadfelszerelési cikkek ad cserébe és műszaki szakértőket bocsát rendelkezésére Bulgáriának, ahol új üzemeket, öntöző berendezéseket létesítenének, melyek különösen a gyapottermelés nagy fellendülését ígérlik.

A „Times” szerint Bulgáriának nagy gondot okoz ez az ajánlat, mert attól tart, hogy a 12 év alatt elveszti a többi piacát. Különösen nagy az aggodalom a buzatermes feleslegének lekötése tekintetében. Mély benyomást keltett Bulgáriában az a nagyszabású német gazdasági terv is, mely a Duna-Rajna csatorna megépítésével és a Bécsben tervezett nagy külkereskedelmi forgalmi központ létesítésével a dunai és balkáni országok egész nemzetközi gazdasági forgalmát német kézben akarja összpontosítani.

dugta orrát Marci legény halászcsonakja.

A hegytetőre érve Sándor érezte Róza kis kezeckéjének remegését, amikor — a reggeli vizionlátásig — egymástól elbúcsúzkodtak.

Másnap, korai ébredéskor, hiába rázogatta Sándor a karosszékben ruhásan hortyogó Skublics Imrét. Nem tudott többi korhely barátjába sem lelket önteni. Így Kisfaludy egyedül látogatott el Szegedyék tornácós hajlékába.

A szőlőrendeket járó vicspán a megszeretett testőrt, barátsággal fogadta és feltessékelte Rózához, mert tudta, hogy neki szól a korai látogatás.

Róza az épületből kiívelő erkély terített asztalánál üldögélt. A hajnali párából kibontakozó nap homloka köré árasztotta fényességét. Karcsú derekára símuló ruhája versenyzett szemének kékségével. Soha nem látta szebbnek Sándor Rózát, mint most, a harmatos reggel üdeségében! — Együtt reggeliztek. — Róza unszolására Sándor kétszer is elszavalta Goethe „Alexis és Dóra” szerelmes elégiájának versszakait. Ezek az érzélgős szavak többször dobogásba hozták már a — német nevelésben részesített — Róza szívét!

A reggeli kirándulásra ígérkezett mulatozók később sem érkeztek meg. Így csak kettecskén indultak el Badacsonyi magaslatára.

Sándor kezét nyújtotta Rózának, mikor fel-sétáltak, kapaszkodóján a lépesős kő-kupnak.

Sándor Rózának a letűnt idők szerelmes vár-kisasszonyairól mesélgetett, sóvárgó tekintetével szíve bálványának szépségében gyönyörködve. Róza leányártatlansággal lesütötte kék szemét és zavartan bábált a porban, ernyője hegyével. Sándornak vallomásra kél szava: „Róza, amit én érzek, az több az egyszerű barátságnál”. — A vallomás folytatása hosszú hallgatás lett! Róza csak visszatérőben nyújtotta kezét Sándornak és

maga mellé ültette a „Rózsakőre”.

Szegedy Róza most érezte, hogy nagy hallgatásával erősen megsebezte Sándor szívét és megszólt: „En többre becsülöm magat ismerősim-nél. Maradjunk továbbra is igaz barátok, Sándor!”.

Kisfaludy ajkához emelte imádoztja kezét: „Róza! Méltó akarok lenni szívére, mely igaz boldogságot jelentene számomra!”.

— Bizzék, reméljen, Sándor! De most beszél-gessünk másról!

Szegedy vicspán terített asztalnál várta az érkezőket. Ott is marasztalta Sándort a kétfogásos szüreti ebédre. A vicspánnak sok dolga volt a pince és a préház körül. Így kedvére volt, hogy Sándorban szórakoztatója akadt leányának.

Róza nagy művésze volt a hárfapengevésnek is, de hozzá eddig csak német dalokat énekelgetett. Most a badacsonyi szüret második napján kélt először ajkára magyar nóta, a Kisfaludy Amátiájának húrján felhangzott dalokból.

Alkonyodott. A hegyi útról átverődött a hangos muzsikaszó. A szüreti vendégek páros libasorban sétálnak a Szentgyörgyi Horváth-szőlő felé, ahol árnyas fák alatt terített szüreti asztal várta az érkezőket. Letelepedve évdőnek, cicáznak, majd társas játékba kezdenek. Repül a „Háragzomrád” selyemkedője! Matus zenéje csiklandozza a selyem cipőcskék talpát. A gyümölcsösben a csöbröző legények vígan járják a szüretelő lányokkal a „Csalogatót”, a „Dobogót”.

A kirakott pince feletti nagyszoba is készen várja már az úri táncospárokat. Itt fakad ki majd a virágos szüreti kedv, a kaszáscsillag feljöttével!

A fonyódi hegyek eltűntek az alkonyat homályában. Pattog az ég, száraz venyige, melynek lobogó lángja belepiroslik a szürkéségbe.

A Balaton tükre csillog a holdfényben. A szomszédos szőlőből áthallatszik a mulatozók lövöldözése, víg kurjongatása.

A Horváth-kúria tornácán a nemzeti urak pipázgatnak. A nagyszoba padlója dobog az ütemes tánclépésektől. A tánc nótáiba beledudolnak az öregedő urak is. Most pördült be az úri párok közé bokorugrós-szoknyájában Puha Julis, nyomában Marci halászegény, nyakán kiöltözve.

A nemzeti urak az ajtóból nézték a halász-verbungós kurjantással kísért kopogós táncát, úgy a zorsóként pergő Julis piroscipős lábainak bokázásait. De mégis jobban tetszett az öreg uraknak az ölelkező párok Palotása.

Kisfaludy Mihály nemzeti úr testőrfa táncában gyönyörködve hízlalta szemét. Sándor daliás természetével méltó párja is volt keblére símuló Szegedy Rózának.

Rövid pihenő után Matus újra táncra zendített. Sándor szeme akkor rebbent meg igazán, mikor Marci halászegény Szegedy Rózát táncba vitte. Most látta Sándor először az ígész leányt igazi kedvvel táncolni. Tipegő, rezgő mozgásai között — rávetett pillantásából kiérezte —, hogy most néki táncol.

A gölcölszékér két csillaga halványan pislogott. A táncban elfáradt ifjak átszökdöstek a nemzeti urak asztalához; a gyöngyöző kéknyelű medvétől új erőre is kaptak a további mulatozás-hoz.

Hajnaldott — mikor a szoba sarkát csendes beszélgetéssel megülő nagyszonyok készülődni kezdtek, azzal biztatva gondjaikra bizott leányait: „Holnap is lesz nap!” Pedig ezzel a mulatozással egészen lezajlott Kisfaludy Sándor és Szegedy Róza szerelmétől híressé vált 1795-ik évi Badacsonyi szüret.

Négyszáz év előtti emlékek fölidézése Marosvásárhelyen

Hogyan talált menedéket Rares Péter moldvai fejedelem Erdélyben a székelyek segítségével. — Sulica Miklós román történész előadása a fejedelem bujdosásáról készült emléktábla leleplezésekor

Marosvásárhely. Saját tud. Georgescu Pion tábornok, marosvásárhelyi hadosztályparancsnok rendezésében érdekes emlékünnepeket ülték vasárnap a városháza előtt, majd a városi kulturpalotában abból az alkalomból, hogy Rares Péter moldovai fejedelem 400 év előtt, mint bujdosó, Marosvásárhelyen tartózkodott. A fejedelem és marosvásárhelyi tartózkodása emlékére a város román közönsége emléktáblát is helyezett el a városháza falában, amelyen meg van örökítve a történelmi látogatás s annak érdekes körülményei.

Az ünnepség Georgescu Pion tábornok beszédével kezdődött, amelyben elmondta az ünnep célját, majd Sulica Miklós történész ismertette a fejedelem marosvásárhelyi tartózkodásának rendkívül érdekes körülményeit az alábbiakban:

Rares Péter moldovai fejedelem szövetségre lépett 1537-ben a Keresztény Lígával, a törökök ellen, akik már-már egész Középeurópára nézve veszélyesek voltak. Ezért Szolimán török szultán halálra kereste Rares Pétert. A moldovai bojárok ijedségükben, élükön Mihó hadsereg fővezérével el is árulták fejedelmük tartózkodási helyét, úgy hogy Rares Péternek menekülnie kellett.

A fejedelem elhatározta, hogy székely ismerőseihez menekül Erdélybe, akikkel akkor kötött ismeretséget és barátságot, amikor Zápolyai János hadaival együtt megvitták a Brassó melletti földvári csatát 1529-ben. Akkor ugyanis Ferdinánd hadaival ezekben fényes győzelmet arattak a székelység és a moldovai fejedelem egyesült haderői s ez alkalommal számos baráttra tett szeri Rares Péter a székely vezetők között. Bujdosásakor tehát elsősorban ezekre gondolt s ezért a Kárpátokon át Erdélybe akart szökni. Hat napig bolyongott a havasokban éjlen, amikor a gyergyóházi szorosban pisztrángászó székelyekkel találkozott. A székelyek előtt felfedte kilétét s kérte segítségüket, amit a székely halászok nem is tagadtak meg a bujdosótól. Lakóhelyükre vitték a fejedelmet, ahol áruhát adtak számára s átszították Majláth István erdélyi vajda katonáj által a határszélen vont kordonon is. A török szultán ugyanis parancsba adta a moldovai fejedelem elfogatását az erdélyi vajdának is, aki a határszélen minden átjárót és szorosot őriztet tartott, hogy ha Erdély felé szökne a moldovai fejedelem, elfogja. A fejedelemnek azonban sikerült a vajda katonáinak háta mögé jutni, a székely halászok segítségével s így eljutott a gróf Lázár-család gyergyószárhegyi kastélyába, ahol fogatot és 12 lovas kíséretet adott a fejedelem mellé, hogy Marosvásárhelyre kísérijék barátaihoz. Rares Péter 1538. évi szeptember 27-én éjjel meg is érkezett Marosvásárhelyre, ahol nyomban felkereste Tamás Bernát marosvásárhelyi főkirálybíró. A marosvásárhelyi főbíró lakásán tartózkodott a fejedelem egy nap és egy éjjel. Közben tanácskoztak Köpeczi Szabó Tamás akkori marosvásár-

helyi főbíróval is, a fejedelem további menekülésének körülményeit megtárgyalva. Végül abban állapodtak meg, hogy segítséget nyújtanak Rares

Bosszuállás a Németországból kiutasított lengyel zsidókért

A párizsi német nagykövetség titkárát revolverlövésekkel súlyosan megsebesítette egy Herchel Feibel Grünstein nevű merénylő. A követségi titkár állapota válságos. — A francia kormány részvétét fejezte ki az eset miatt a német kormánynak

Párizsból jelentik: Hétfőn délelőtt véres merénylet történt a párizsi német nagykövetségben.

Egy ember behatolt a nagykövetség titkári irodájába és két revolverlővést adott le von Rath nagykövetségi titkárra. Az egyik golyó a titkár vállába, a másik a gyomrába hatolt. A merénylőt a követség három szolgálója fogta le. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy a merénylőt Herchel Feibel Grimsteinnak hívják, hannoveri születésű zsidó, jelenleg német állampolgár. Kijelentette, hogy a Németországból kiűzött lengyel zsidókért akart bosszút állani.

A német nagykövetségi titkár merénylőjét a rendőrpárancsnokságra vitték és itt folytatják kihallgatását. Valószínűnek tartják, hogy szellemi képességeinek teljes birtokában van. A súlyosan sérült titkár a német nagykövetség szomszédságában lévő magánkórházba szállították és a sérüléseiről Röntgen-felvételeket készítettek. Az orvosok ennek alapján döntöttek arról, hogy lehetséges-e a golyó kivétele.

Párizsból jelentik: Rath, német követségi titkár állapotáról újabban a következőket jelentik:

— Az orvosok a titkár testébe hatolt két golyó közül csak az egyiket tudták kiszedni, mely a vállba hatolt. A sebesült nem beszél.

Péternek s ezért a legnagyobb titokban Csicsó várába kísérték. A csicsói vár és uradalom akkor a Rares Péter tulajdona volt. Atyjának Stefan cel Marenek adományozta Mátyás király s a fejedelem tőle örökölte. 1538 szeptember 29-én éjjel a fejedelem Marosvásárhely város váltott lovaival elindult a Dézs melletti Csicsóvárra, ahová nemsokára meg is érkezett s Csicsó várában tartózkodott majdnem két éven át. Az erős várból sem csellel, sem szép szóval nem tudták a fejedelmet kicsalni, csak két év múlva, amikor trónját újra elfoglalhatta, hagyta el Rares Péter biztos menedékét.

Sulica Miklós tanár érdekes történelmi tényekben bővelkedő előadását azzal fejezte be, hogy megállapította a székelyek nemes magatartását és hathatós összefogását a közös ellenséggel, a törökkel szemben s azt a haráti viszonyt, amely abban az időben a két nép között fennállott.

T. Gy.

Óriási részvét mellett temették el Wesselényi István bárót

Hetven sűrűt fúródott a fiatal báró lábába. Légembólia okozta a halált

Kolozsvárról jelentik: Részletesen beszámoltunk arról a megrendítő vadászserencsétlenségről, amelynek áldozata Wesselényi István báró, az erdélyi arisztokrácia nagyreményekre jogosított fiatal tagja, akit tragikus véletlen következtében édesapja fegyverrel sebesített meg végeztesen. A tragikus véget ért Wesselényi István báró holttestét az ügyészség rendelkezése hétfőn felboncolták. Elfer dr. budapesti professzor jelenlétében. A boncolás során megállapítást nyert, hogy

a fiatal báró lábszárába több mint hetven apró ólomgolyó turdódott s halálát az okozta, hogy a sérülésen át levegő jutott a szívébe s az úgynevezett „légembóliát” idézett elő.

A boncolás megtörténte után az ügyészség megadta a temetési engedélyt. Wesselényi István báró holttestét, nem a család szilágymegyei birtokán, hanem Kolozsváron, a Jósika-kápolna alatt lévő családi sírban kedden délután helyezték örök nyugalomra, mély és őszinte részvét mellett.

Az orvosok még nem nyilatkoztak a felgyógyulás kilátásairól.

Párizsból jelentik: A Ráthon végrehajtott műtét során a lépet eltávolították. Állapota nagyon komoly.

A német követségi titkár elleni merénylettel kapcsolatban Daladier a maga és a francia kormány részvétét fejezte ki a német nagykövetségnek és kérte, hogy a legmelegebb részvétet tolmácsolja a német kormánynak is. A német nagykövetségen sok politikai személyiség is érdeklődött a követségi titkár állapota felől.

A francia sajtó részletesen beszámol a merényletről. Egyes lapok ezzel kapcsolatban szóváteszik a nemkívánatos külföldi elemek ellenőrzésének kérdését.

Berlinből jelentik: Hitler német birodalmi vezér és kancellár sürgősen Párizsba küldte háziorvosát, Brandt dr.-t és Magnus tanárt, a müncheni egyetemi klinika igazgatóját. Ők kezelik majd Rath követségi titkárát.

Mozgószínházak műsora:

APOLLÓ: ÉLJEN AZ ÖNÁLLÓSÁG. Irene Dunne és Douglas Fairbanks jun.

CORSÓ: „A MEREG”. Főszerepben: Charles Boyer.

DORIAN: „ROBIA HOOD”. Errol Flynn és Olivia de Havilland főszereplőkkel.

Csallóköz visszacsatolása a magyar határhoz

**Az ógyallai csillagvizsgáló a határváltozásban.
Ruszin küldöttség jelentkezése a tornai bevonuláskor**

Komáromból jelentik: A honvédség a hét-
fői nap folyamán nagyon kevés kivétellel meg-
szállotta a Csallóköz egész területét. Egyedül a
Pozsony felőli részen nem szállottak meg egy
körülbelül 5 kilométeres széles sávot.

Nyugaton a honvédségek most a So-
morja, Uczor, Béke, Olyva vonalon állnak. A
Csallóköztől keletre a Nyitra folyón túl, Ógyal-
lától északra Bagotáig, ettől keletre Terbetéig
és a Szob-Ersekújvár-Pozsony vasútvonalon túl
Fűr községig terjedő területet szállták meg.

A Csallóközt felszabadító honvédségek
két részre oszlottak. Az egyik a Vág és a Kis-
Duna találkozásánál lévő Gutáig ment előre.
A másik Ersekújvár irányában Ógyallát és
Bagotát szabadította fel. Gután és Ógyallán
egyaránt nagy ünnepélyességgel és óriási lelke-
sedéssel fogadta a lakosság a bevonuló magyar
honvédeket. Az Ógyalla felé haladó honvéd-
csapatok délelőtt 11 órakor hagyták el a vasár-
nap felszabadított Hetény községet. Megérke-
zett a bevonuló csapatokhoz Jaross Andor, a
felvidéki magyar párt elnöke és Füssy Kál-
mán, volt prágai szenátor is. 12 óra tájban ér-
kezett a jelentés, hogy a cseh csapatok elhagy-
ták Ógyallát. A csapatok erre a bevonulási pa-
rancs kiadása után nyomban elindultak. Ógyal-
lán sokezer főnyi közönség lelkesen ünnepelte
a bevonuló honvédségeket.

Ógyallán a Konkoly-Thege Miklós által
1871-ben alapított és 1899-ben magyar állami
kezelésbe vett csillagvizsgálót a cseh uralom az
elmúlt 20 év alatt további felszerelésekkel lát-
ta el, de most a visszavonuláskor minden beru-
házásukat magukkal vitték. Tornán is az ősi
megyeháza homlokzatáról a csehek távolították
el Masaryk volt köztársasági elnök és Ste-
fanik tábornok bronz domborművét. Egyéb-
ként csak vasárnap engedték meg a község fel-
lobogzását, azzal fenyegetve, hogy ha ama-
rabb kifizetik a magyar nemzeti zászlót, túszo-
kat visznek magukkal a magyarok vezetői kö-
zül. A községet vezető cseh jegyző, anélkül,
hogy átadta volna a hatalmat, eltávozott.

A tornai ünnepség után az egyik nem
messze fekvő ruszin község küldöttsége jelent
meg a magyar ezredes előtt. A küldöttséget a
község plébánosa vezette az egész község ne-
vében, mely a bécsi döntés értelmében Szlová-
kiában maradt. A küldöttség arra kérte a be-
vonult magyar csapatok parancsnokságát, te-
gyen meg mindent, hogy a községet Magyar-
országhoz csatolják. A község minden gazda-
sági érdekszállal, közlekedési útjával Magyar-
országhoz kapcsolódik és most abba a helyzet-
be kerül, hogy magas hegyesútsón át vezető
ösvényen tudna csak Szlovákiával érintkezni,
tehát azzal az országgal, amelyhez tartozik.

Tüntetések voltak a Magyarországhoz való
csatolás mellett Szomolnokon és Szomolnok-
hután is. A lakosság szembe fordult a karhata-
lommal és kifizette a magyar nemzeti zászlót.
Sokan átjöttek és csatlakoztak a tüntetőkhez a
szepességi falvakból is és követelték egész Sze-
pességnek Magyarországhoz való csatolását. A
sárosmegyei falvakban is nagy a nyugtalan-
ság. Eperjesen a járási hivatalt elárasztották
memorandumokkal és levéllel, követelve a
Magyarországhoz való visszacsatolást.

A tornai ünnepségek után a bevonult ma-
gyar csapatok továbbindultak Rozsnyó felé.

**A varsói magyar követ méltatja
a müncheni egyezményt és Lengyel-
ország támogatását**

Varsóból jelentik: A „Kurjer Varszki” hét-
fői számában közölte azt a beszélgetést, amelyet
Hóry András magyar követ, a lap munkatársá-
val folytatott.

— A bécsi döntés — mondotta a magyar kö-
vet — a müncheni megoldás alapján történt. Te-
hát néprajzi alapon. Ennek következtében nem
nyújthatta a kérdés teljes megoldását, no-
-

nagy részben igazságot szolgáltat a magyar köve-
teléseknek és megnyitja a lehetőségeket egyéb
időszerű kérdések elrendezésére is. Lengyelország

Távíratváltás a magyar és olasz államfő között a bécsi döntés alkalmából

**A kassai bevonuláson Horthy kormányzó is résztvesz az egész magyar
kormánnyal együtt**

Budapestről jelentik: Horthy kormányzó a
következő táviratot intézte az olasz király és
császárhoz:

— Abból az alkalomból, hogy Felső-
magyarország és a német birodalmi kormány befejezte
Bécsben azt a békeművet, mely Európa e részé-
nek egy jobb jövő kezdetét jelenti, kérem Felső-
magyarországot, fogadja szívesen legbarátságosabb és legőszintebb
érzelmeim kifejezését.

Az olasz király a táviratra a következő
szövegű táviratban válaszolt:

— Köszönöm a hozzáintézett szívélyes
üdvözlést és legőszintebb jókívánataimnak
adok kifejezést a Bécsben szerencsésen befeje-
zett békeműhöz, örvendve, hogy annak vég-
rehajtásához Olaszország baráti közreműködé-
sét adta.

Mussolininek is Horthy kormányzó a ma-
gyar nemzet nevében távirat útján hálás kö-
szönetet mondott.

támogatása igen nagy értéket jelentett számunk-
ra a nehéz órákban. A lengyel nemzet maga ha-
tározottan és nyíltan állást foglalt igazságos
ügyünk és az igazságon alapuló követeléseink
mellett. Újból bebizonyosodott, hogy a lengyel-
magyar barátság nem holmi mese, hanem ténye-
ken alapul. Hivatalos lengyel körök, elsősorban
Beck lengyel külügyminiszter — aki legutóbb
az amerikai sajtónak adott nyilatkozatában hatá-
rozottan leszögezte a magyar ügyben elfoglalt len-
gyel álláspontot — és lengyel sajtó egy pillanat-
ra sem szűnt meg a magyar követeléseket olyan
határozottsággal és lendülettel támogatni, amely
hű kifejezése volt a lengyel nemzet meleg bará-
tságának.

Mussolini a következőképpen válaszolt:

— Köszönöm szíves üdvözlését és felhasz-
nálom az alkalmat, hogy a legjobb szerencse-
kívánataimnak adjak kifejezést ezekben a törté-
nelmi napokban, amelyek Magyarország jog-
os követeléseinek szentesítését jelentették.
Olaszország örül, hogy ennek elismeréséhez
őszinte és érdektelen közreműködését adta, at-
től a barátságtól vezetve, mely Magyarorszá-
hoz fűzi és az igazság legmagasabb eszményét
tartva szem előtt, melyet mindig követett. Ké-
rem Főméltóságodat, fogadja hódolatteljes tisz-
telem kifejezését.

Budapestről jelentik: Horthy kormányzó
november 11-én délelőtt 11 órakor vonul be ün-
nepélyes keretek között Kassára. Résztvesz a
bevonuláson a kormány valamennyi tagja, Im-
rédy miniszterelnök vezetésével. Jelen lesznek
a törvényhozás tagjai is.

Térjen be bármelyik sorsjegyárus-
hoz és kérje az Állami Sorsjáték
UJ JÁTÉKTERVÉT

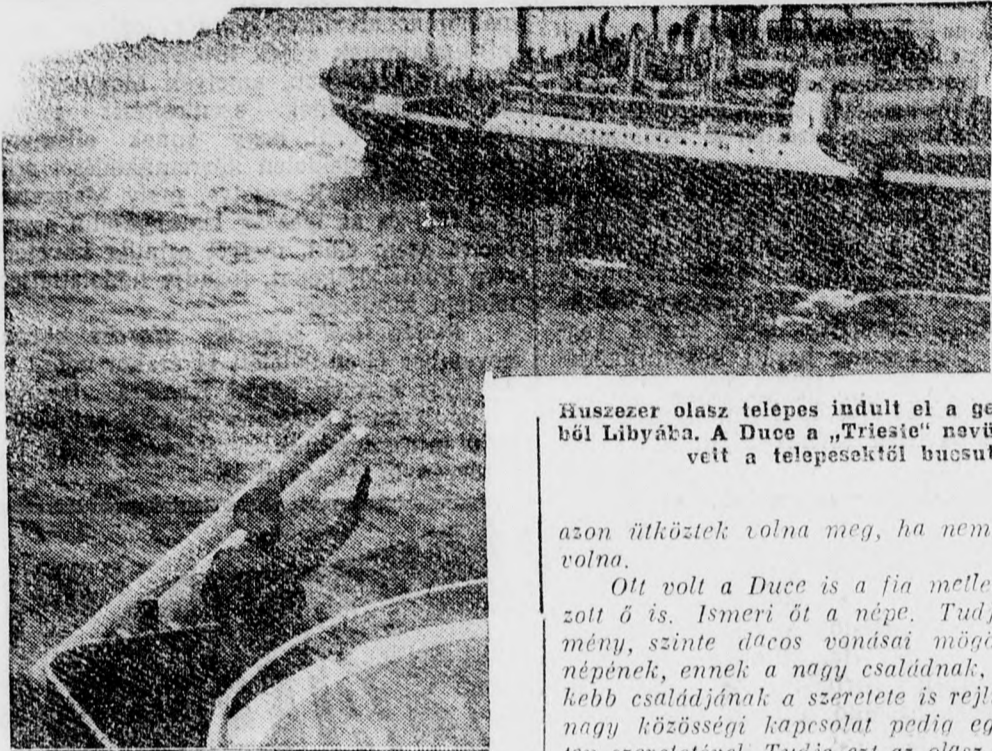
POLYAK ISTVAN:

RÓMAI LEVÉL

Húszezer telepes indult el októberben Libiába

Az egész világot bejárta az a hír, hogy a Fasiszta Nagytanács Libiát nemzeti területté léptette elő. Nem gyarmat többé, hanem az Impero negyedik összetevő területe. Olasz föld. Hogy pedig minél erősebb legyen az olasz jellege, mindjárt a kezdetben elindítottak vagy 20 ezer telepest, többnyire földműveseket, Libiába.

szori hirdetés után megjelentek a Szent József plébániatemplomban és házasságot kötöttek az Ur színe előtt. A jegyesek miséje után az ifjú pár az egész násznéppel a San Pietróba vonult, ahol rövid szentséglátogatás után az apostol sírjándól imádkozott. Senki sem esoddkozott ezen, hogy pontosan így történt. Ellenkezőleg

Húszezer olasz telepes indult el a genoui kikötőből Libiába. A Duce a „Trieste” nevű hadihajóról vett a telepesektől búcsút

azon ütköztek volna meg, ha nem így történt volna.

Ott volt a Duce is a fia mellett. Imádkozott ő is. Ismeri őt a népe. Tudja, hogy kemény, szinte dacos vonásai mögött nemcsak népének, ennek a nagy családnak, hanem szűkebb családjának a szeretete is rejlik. Ez a két nagy közösségi kapcsolat pedig együtt jár Isten szeretetével. Tudja ezt az olasz nép és ezért bizonyos abban, hogy az a dacos, kemény arcú ember, fia esküvőjén alázatosan imádkozott mindkét családjáért.

„E vietato scrivere...“

A felvonó öt líráért visz fel a Szent Péter bazilika tetőzetére. Onnan már a tetőzetlen át számtalan lépcsőn, ide-oda tekerőző szűk folyosón keresztül jut fel a kíváncsi ember a híres kupolába. Gyalogosan három líra a belépődíj. Ha a bazilika állandó javításait és fenntartását a belépődíjából fedezni, akkor jóval többet jelentene egy kíváncsi utazás a tetőzetlen és a kupolán. De azt hiszem, akkor sem lennének kevesebben, mint most.

Elmúl az ember a nagyra és nyelmes családjában. Megy, megy, megy, éppen ugyan „nyírja a kanyart”, amíg egyszer megújja és ... megáll fájni egyet. Aki ilyen helyeken

járt, az tudja, hogy minden elképzelhető kisértés sáma felületet telefirkálnak átkombákkal, névvel, évszámokkal, bizony sokszor ányilázott szívekkel és szeszemes monogramokkal is. Ami az első pihenőnél meglepi az embert, az a teljesen tiszta fal. Csak a jubileumi évek Porta Sancta kinyitását és bezárását örökíti meg egy-egy emléktábla.

Talán lélektanilag is meg lehet magyarázni. A kíváncsi látogató lázas izgalommal rohanna egyszerre fel a kupolára. Nem ér rá firkálni. Csak szuszogva, fújta a tőz előre. Az első pihenő után azonban változik a lélektani megalapozás. Szembetalálja magát a látogató egy táblával: „E vietato scrivere.”

Gyakorlott emberismerő tudja, hogy ez után a figyelmeztetés után a legtöbb ember a kezébe veszi a plajbászát és bizserogni kezd a marka. Egészen bizonyos, hogy írni fog a falra. Azonban a következő néhány másodpercben még gondolkozik és talán a hely szentsége, méltósága is visszatartja a merénylőtől. Amíg aztán meg nem kapja a végleges lökést. Az egyik kanyarban ugyanis emléktáblákat láthat: ez meg az a nagy méltóság, ekkor meg akkor megmászta a kupolát. A következőt világos.

En is megmászta. Nekem nem fognak márványtáblát állítani. Odaírom tehát a nevetem én is. Oda is írtam, nem tagadom. Lélektani kényeskedéssel. Amíg ez a belső harc és a nagy történelmi aktus, a felírás, megesik, lassan a tetőre érkeznek a látogatók. Azután innen tovább, feljebb, a kupolába és a kíváncsiság tetőfokának csúcsponyjába, a kupola gömbjébe. Ide már csak a szónyabbak, a könnyebbek tudnak felkapaszkodni.

Az egyik magas látogatót megörökítő táblán az áll, hogy 1932-ben az abesszín trónörökös is a kupolában volt és felkapaszkodott a gömbbe. A hűga már nem. Érdekes, hogy a XX. században csak exotikus méltóságok jártak a kupolában. Szíámi herceg, a japán császár öccse, két abesszín herceg és egy abesszín hercegnő.

Ha jól meggondolom, kár is volt ilyen exotikus urak után történelmi felírást hagyni magam után. Kerestem, hogy levakarjam, de nem találtam meg. De rájöttem valamire az évszámokból. Az abesszín trónörökös látogatása után megírhattak a felírások. Ugy látszik, már 1932-ben sem becsülték nagyra az olaszok a Néguj és rokonságot.

Kétféjú sas a torony tetején

Ez a esodálatos madár ugyan még a mitológiában sem élt, csak a régi Ausztria címerében; a Habsburgok családjában volt a fészke. Innen küldözgette fiókait a világ minden sarkába. Rómának is jutott belőle.

A Piazza Navona szökőkútjaihoz közel, a szökőkútak Nimfáinak, kentaurusainak pajzán csoportjaira néz le a német nemzeti templom tornyáról a kétféjú sas. Rómában ezredéket építettek egymás fölé és egymás mellé. Egymás után tűnedeztek el a földi hatalmasságok és itt maradtak a diadalív, a Kolosszeumnak még

Természetesen családostól. Hódítani mentek ezek az olasz földművesek, de a béke eszközeivel. — Flotta della pace e del lavoro — így nevezték el azt a 16 hajót, amely október végén az új hazába vitt 20 ezer embert.

A legnagyobb körültekintéssel készítették elő az elutazást. Különvonatok hozták a telepeseket Genovába. A hajó indulásáig is minden szükségessé ellátták őket. A különböző lárscsalalmi szervezetek szinte versengtek abban, hogy a telepesek és gyermekeik számára felejt-hetelenné tegyék az óhazát, annak utolsó ölelését. Ha valaki azt gondolná, hogy a gondoskodás csak a hajót tartott és Libia partjainál megszűnik, az nagyot téved. A kényelmes hajókázás után Libia különféle pontjain készen felépített, csinos, mintaszerű falvak várják a telepeseket. A falu közepén plébánia és templom. Egy pillanatig sem lesznek bizonytalanságban, otthon nélkül. És Balbó marsall, Libia kormányzója együtt utazik velük. Mindenkivel elbeszélget, meghányják-veik a jövőt, a gyermekek dolgát. A tizenhat hajó, a „Flotta della pace e del lavoro” pedig reményt és elszántságot visz Libia partjai felé. A Duce is elköszönt a telepesektől. Kihajókozott a genoui öbölből a „békeflotta” elé és a „Trieste” admirális-hajóról seregszemlén vett búcsút a Libia felé hajózó húszezertől.

A „Zöld Egér” esküvő e

Donna Rachele és Don Benito újabb családi öröme volt Bruno fiuk esküvője. A „Zöld Egér” diadalmas délamerikai repülése után „landolt” a házasság kikötőjében. Az olasz lapok minden külön értesítés helyett tudatták olvasóikkal, hogy Bruno Mussolini repülőtest oltárhoz vezető Gina Ruberti kisasszony!

Az esküvő pedig röviden összefoglalva így ment végbe. Az ifjú pár az örömszülőkkel és a tanúkkal, a menyasszony részéről Bottai és Alfieri miniszterek, a vőlegény részéről két „zöld egér” Biseo és Gori repülőtestek; három-

Mussolini Bruno esküvője Gina Rubertivel. A háttérben balra látható a Duce

romjaiban is imponáló, hatalmas építménye, a fórumok, a császári paloták, a Mediciek, Borgiák, Barberinik, Farnesek palotái, az Unita Italia hatalmas emlékműve (Monumento Vittorio Emanuele) és most örökíti meg magát építményekben, emlékművekben a fasiszta Itália is. Ilyen milliőben, egy alig néhány évtizede letűnt világ halott szimbóluma, a kétfejű sas, senkinek sem tűnik fel. Elfér békésen a mitológia szörnyszülőite között. Legfeljebb egy-két egyszerűbb olasz azt gondolja a templomról — és azonnal ki is mondja jó hangosan —, hogy „chiesa eretica.“

Lehet, hogy az új Ostmarkban már rég elfelejtették a kétfejű sást és világát, de Rómában akkor is nyugodtan fog trónolni a torony tetujén.

Két hid a Teverén

Két hid, két világ. A Ponte San Angelo és a Ponte Vittoria Emanuele egymás mellett van. A San Angelo sokkal régebb. Abból az időből való, amikor a pápai trónnak sok küzdelme volt Róma hatalmaskodó uraival. Abból az időből, amikor a pápának fegyverrel kellett védeni és várfalakkal biztosítani a független szabadságát. Abból az időből, amikor kívülről, a világból csak a szenvedés, a megbántás, a mártírium jutott el a pápáig a Vatikánba. De akkor is Péter, a köszikla, volt a pápaság és Szent Pál buzgósgága, apostoli tüze áradt ki a Vatikánból.

Ezért áll a Ponte San Angelo város felőli hídfőjénél Szent Péter és Szent Pál szobra a város felé fordulva. Péter a kulcsok hatalmával és Pál a karddal, az apostoli buzgósgág fegyverével. Végig a hídon pedig, mindkét oldalon, angyalok viszik a Vatikán felé Krisztus kinszenvedésének eszközeit. Viszik ma is a világ minden részéből a töviskoronát, a korbácsot és a keresztet, a szegeket és a keserű epét.

A másik hid a győzelmes Italia Unita szobra. Azé az Itáliáé, amelyik nem tudta kíméletesen kifejezni nemzeti magáratálalásának örömet. A város felé angyalok nyújtják a győzelem kabékoszorúját és diadalmas hadijele-
netek csoportjait mintázta meg a szobrász a hid mindkét szegélyén, a Vatikán felé pedig kard mered a harcias angyalok kezéből. A liberális és szabadkőműves Itália elgondolása. Ma már itt csak rossz emlék. De valahol a világon mindig valóság. Azért ez a két hid ma is az életet jelenti. Két különböző világ életét.

Európa leggazdagabb mágnása is Lengyelországhoz „csatlakozott“

Hatalmas francia részvénytőke került lengyel uralom alá

Varsóból jelentik: Cieszyn, Bogumin, Karwina visszajött a lengyel anyaországhoz. Megvonták már a lengyel-cseh politikai határokat. Az új lengyel területek most már a közigazgatás minden ágazatában is lassan-lassan az anyaországhoz igyekeznek simulni. Természetesen, nem maradhatnak el a gazdasági kihatások sem, melyek érzékenyek a legkisebb geopolitikai eltolódásra is.

Érdekes és érdemes esemény, hogy a ciesznyi és freistadti körzetekkel együtt Lengyelországhoz „csatlakozott“ Lengyel-Szilézia koronázatlan uralkodója, Európa egyik leggazdagabb mágnása, gróf Larisch János is. A 70 éves gróf német családból származik, de angol állampolgár. A környék lakossága uralkodónak kijáró tisztelettel ejti ki nevét. Ma már mindinkább visszavonul a gazdálkodástól és a nyilvánosságától, helyét fia és veje, a fiatal gróf Tarnovszki, a híres lengyel teniszbajnok foglalja el.

A Larisch-család vagyonát sokmillió dollárra becsülik. Most, hogy megtörtént az olzántúli területnek Lengyelországhoz való csatlakozása, a Larisch-birtok lett a legtekintélyesebb vagyon lengyel földön.

A következő ingatlanok tartoznak a grófi birtokhoz:

hat szénbánya a karwini bányavidéken, egy koksztélep, mely a legnagyobb Lengyelországban, Darkow üdülőhely szanatóriummal, szeszfinomítógyárak Raj, Storzawa és Karwina helységekben, sörfőzde Karwinában, ahol a pilzenhez hasonló minőségű sört készítenek. Ugyanitt benzolgyár, szódagyár Piotrowicében. Ecetgyár Zebdrydowiecében. Öt kastély, melyek egyikében székelnék az uradalom és az ipari vállalatok irodái, sok épület és több ezer hektár kiterjedésű erdő.

A freistadti Larisch-kastélyban szállt meg 1914-ben II. Vilmos, volt német császár, ami-

kor Cieszynből, az egyesült német-magyar-osztrák vezérkar szállásáról visszatért Berlinbe. Ugyanabban a lakosztályban lakott Ferenc Ferdinánd trónörökös is 1913-ban, pontosan egy évvel az egész világra oly súlyos következményekkel járt tragikus halála előtt.

Lakosságának is, földesúrnak is egyaránt nagy előnyöket hozott a területnek Lengyelországgal való egyesítése. Gróf Larisch birtokait azelőtt országhatár szelte ketté, most pedig egy országban, közös igazgatás alatt egyesül a grófi birtok. Azok a munkások, akiket a cseh politikai vagy nemzetiségi okokból elbocsátottak, most tömegével jönnek vissza és foglalják el ismét munkahelyüket.

A karwina „János“-bánya például, mely szintén Larisch uradalmához tartozik, közel négyezer bányászt és ötszáz hivatalnokot foglalkoztat. Évente másfélmillió tonna szenet és 175.000 tonna kokszt ad.

A Larisch-vagyonon kívül még az óhazához a névtelen, személytelen, érzéketlen, de nagy hatalmú részvénytársasági nagytőke is.

A francia ipari érdekeltségek vezérképviselője a régi Csehszlovákia területén az „Union Européenne Industrielle“ et „Financière“ elnevezésű társaság volt, melynek elnöki székében Eugène Schneider, a Schneider-Creusot vállalat elnökgazdája ült. Az „Union Européenne“ 1920-ban alakult. Érdekkörébe vonta a pilzeni Skoda-műveket is. Ezzel szoros együttműködés jött létre a francia és a cseh hadiipar között.

A Skoda-művek részvényein kívül az Union Européenne megszerezte a „Mines et Forges“, az „Arted S. A.“ és a „Société des Forges“ részvényeinek többségét is. A Skoda-művek, valamint a „Mines et Forges“, a holding-társaság legtekintélyesebb vállalatai, amelyek maguk is számos részvénytársaság felett gyakoroltak ellenőrzést. Így a Skoda az AVIA és az ASAP cseh automobilgyárakban, a Konstruktion nevű közmunkákkal foglalkozó vállalatban, valamint a cseh légiforgalmi társaságban vállalt érdekeltséget, míg a Mines et Forges, melynek vasat, acélt, szenet és kokszt termelő vállalatai vannak, egész sor vegyipari és szénmelléktermékeket feldolgozó gyárak ellenőrzését vette át.

Ez volt a helyzet addig a napig, míg a lengyel csapatok be nem vonultak az Olsán túlra. Ezen a napon ugyanis a „Mines et Forges“ üzemének kilencven százaléka került lengyel kézre, a Huta Bankowa bányáival együtt, melyek az Union Européenne érdekkörébe tartoznak. Csehországban egyedül csak a Skoda-művek maradtak, de azok elestek az őket barnaszénell ellátó bányáktól, melyek szudéta-földön fekszenek és ma már Németországhoz tartoznak.

Névtelen feljelentésre nem indulhat vizsgálat

Kolozsvár. Saját tudósióntól. Hanzu Alexandru nyugalmazott tábornok, a Szamos tartomány királyi helytartója elrendelte, hogy a különböző hatóságok a jövőben névtelen feljelentések alapján semmiféle vizsgálatot ne indítsanak. A királyi helytartó ezt a rendelkezést azért adta ki, mert kiderült, hogy a névtelen feljelentések nagyrésze személyi bosszu műve és minden komoly alapot nélkülöz. A királyi helytartó egyidejűleg elrendelte azt is, hogy a hatóságok mindazok ellen, akikről kiderül, hogy csupán személyi bosszúból rágalmazták ellenfelüket — indítsák meg az eljárást. — Itt említjük meg, hogy a királyi helytartóság felhívja az összes érdekeltek figyelmét, hogy a tartományi helytartósághoz benyújtott kereseteket, panaszokat, folyamodványokat a bélyegtvörvény előírásainak megfelelően bélyegezzék fel, mert a kellő módon fel nem bélyegzett beadványokat érdemi elintézés nélkül irattárba teszik.

A légi bombázás rettenetes álma elmúlt. Helyét

A MILLIOKKAL VALÓ BOMBÁZÁS

álma foglalta el

NOVEMBER 15-én lesz az Állami Sorsjáték I. osztályának a huzása

20 nyereménnyel à 1.000.000 lei
12 „ „ 200.000 „
76 „ „ 100.000 „

Legyen készen, vásároljon sorsjegyet a MERCUR elerősítő helyeinél.

Az Állami Sorsjáték UJ TERVE

4 EGYENKÉNT 6 MILLIÓS és

70 EGYENKÉNT 1 MILLIÓS

NYEREMÉNYT

irányoz elő.

MERCUR

HELYI CIM: BANCA DACIA Bdul Regele Ferdinand 9.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450

negyedévre 225, egy hóra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P

Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

ZÁSZLÓDISZBEN ÜNNEPELTE AZ ORSZÁG MIHÁLY NAGYVAJDA NÉVNAPJÁT. Bucuresti. Saját tud. Kedden ünnepelte az ország Mihály nagyvajda névnapját. Az ország lakossága benső melegséggel vett részt az uralkodóház ünnepében. Évről-évre a szeretet újabb megnyilatkozásai övezik az ifjú királyi sarját, akit a köztudat teljesen azonosított a román nép lelkével és gondolatvilágával. Kedden reggelre zászló-díszbe öltözött az egész ország. A közhivatalokban nem dolgoztak, az iskolákban nem volt előadás. A tanulóifjúságot összegyűjtötték és előadásokban ismertették az uralkodói ház érdemeit és az ország békés nyugalma és előrehaladása érdekében kifejtett munkásságát. A nagy városokban épügy, mint a falvak templomaiban Te Deumot tartottak. A Te Deumon résztvettek az egyházi, katonai és polgári hatóságok vezetői, valamint a társadalmi és szociális intézmények képviselői.

TITEANU PROPAGANDA-ALMINISZTER KÜLFÖLDRE UTZOTT. Bucuresti. Saját tud. Titeanu propaganda-alminiszter hétfőn este nyolc órakor külföldre utazott.

* Az 1939. évi tavaszi Lipcsei vásár terminusai: Mintavásár: Március 5-től 10-ig bezárólag. Nagy technikai és építkezési vásár: március 5-től 13-ig bezárólag.

A SORBONNE-EGYETEM DISZDOKTORÁVÁ AVATTÁK SZENT-GYÖRGYI ALBERTET. Párizsból jelentik: Szombaton a Sorbonne díszcsarnokában, a párizsi egyetem tanévnyitó ünnepségén Lebrun köztársasági elnök és Zay közeletügyi miniszter, a francia és a külföldi szellemi élet többszáz kiválóságának jelenlétében a Sorbonne-egyetem díszdoktorává avatta Szent-Györgyi Albert szegedi egyetemi tanárt, a Nobel-díjas magyar tudóst. Az ünnepségen a magyar kormány, valamint a szegedi egyetem hivatalos képviselőiben gróf Khuen-Héderváry Sándor párizsi magyar követ jelent meg. A francia himnus elhangzása után Tiffeneau orvoskari dékán üdvözölte Szent-Györgyi Albertet és méltatta nagy tudományos érdemeit. Az üdvözlőbeszéd elhangzása után a közönség percekig zajosan ünneptelte Szent-Györgyi Albertet, majd Gustave Roussy rektor átadta neki a díszdoktori oklevelet és a méltósággal járó jelvényeket. Ugyanekkor több kiváló külföldi tudóst is az egyetem díszdoktorainak sorába iktattak.

Huszezer lelt loptak el egy gazdatisztól. Székelyhid. Saját tud. Erzékeny károsodás érte az itteni gróf Stubenbergr-uradalom egyik gazdatisztját Bauer Károlyt. A hét végén a szokásos értekezletre gyűltek össze az összes gazdatisztok. Bauer Károly is elindult nővérével együtt a központba, ahonnan éjjel felé indultak vissza. A tanyára érve, megdöbbenséssel tapasztalta a gazdatiszt, hogy távollétük alatt betörő járt náluk s az íróasztal felfeszített fiókjából huszezer leinél nagyobb összeget emelt el a vakmerő tolvaj. Szoronszére az íróasztal szélén jól látható módon maradt a tettes mindkét hüvelykujjának lenyomata. Ezért az íróasztalnak ezt a részét kifűrésztették s gondosan hcsomagolva a gyanúsítható egyének ujjlenyomatával együtt Kolozsvárra küldték szakkértő vizsgálat végett. Ez alapon remélik, hogy a tettes rövidesen kézrekerül.

SULYOS, DE NEM ÉLETVESZÉLYES PAPANÁ KAPITÁNY ÁLLAPOTA. Bucurestiből jelentik: Papaná kapitányt, a Regina Elisabeta katonai kórházba kezelik. Állapota rendkívül súlyos, hőmérséklete 39.4. Az orvosok biztosították apját, Papaná tábornokot, hogy fiát megmenthetik az életnek.

HANZU TÁBORNOK, KIRÁLYI HELYTARTÓ A HATÁRSZÉLI TELEPES-KÖZSÉGEKBEN. Szatmár. Saját tud. Az itteni megyefőnökségre telefonjelentés érkezett, amelynek értelmében Hanzu Alexandru tábornok, királyi helytartó Szatmárra érkezik, majd a határmenti telepesszégeket vizsgálja felül. A királyi helytartó szatmármegyei körútja során fontos közigazgatási megbeszéléseket folytat majd az itteni illetékes tényezőkkel.

Mellbelötte magát, aztán a kutbaugrott. Szalontáról jelentik: Megrendítő öngyilkosság játszódott le tegnap reggel Salonta határában. Ács Sándor 29 éves földműves forgópisztollyal mellbelötte magát, majd beleuorrott egy kutba. Mire rátaláltak, már halott volt.

PÁRIZSBAN TELEPSZIK LE VÉGLEGESEN A WINDSORI HERCEG? Párizsból jelentik: A windsori herceg és felesége végérvényesen Párizsban fog letelepedni. A hercegi pár két évre kibérelte Sabini grófnő kétemeletes palotáját, amely a boulevard Suchet 24. szám alatt fekszik. A palota 1932-ben épült XIV. Lajos korabeli stílusban s a vendégszobákon s a személyzetnek szánt helyiségeken kívül négy nagy földszinti helyiségből, öt elsőemeleti szobából s három fürdőszobával ellátott másodikemeleti helyiségből áll. A „Le Jour” jelentése szerint Edward herceg Angliában lévő butorainak nagyrészt Párizsba hozatják. A hercegi pár jelenleg a Meurice-nagyszállóban lakik s január 1-én költözik be a Sabini-palotába.

Banditák támadtak meg egy ókirályságszelet falut. Silistráról jelentik: Hétfőre virradó éjje 12 órakor nyolc felfegyverzett egyén hatolt be a Durostomgyevei Turcusui községben Nicolae Barba telepes udvarára Barba észrevette a veszedelmet, több revolverlövést adott le, hogy fellármázza a falut. A lakosok és a csendőrök csakhamar segítségére jöttek. Kemény harc kezdődött a banditák és a lakosság közt. A harc néhány órát tartott és abban egy csendőrkáplár és Tanea Barba és Hristu Barba lakosok súlyosan megsebesültek. Valószínűleg a banditáknak is több sebesültjük volt, de ezekkel együtt visszavonultak a Caracus erdőbe. A csendőrök a támadó banditák keresésére indultak.

Szombaton este lesz a Nyomdász-bál. A Romániai Grafikai Munkások Szövetségének nagyvárad kerülete november 12-én, szombaton este 9 órai kezdettel, a Katolikus Kör nagytermében rendezi meg a Gutenberg Dalkör közreműködésével a hagyományossá vált Nyomdász-bált. A táncmulatságot műsor vezeti be, amelynek keretében a Dalkör, Várady: „Vén Duna” partján című szerzeményét énekli, K. Them Juci pedig magyar dalokkal szerepel. Muszta György román dalokkal lép a közönség elé, míg a Dalkör újabb énekszámát Vítályos Ilona zenetanárnő kíséri zongorán. Végül K. Them Juci és Rácz Sándor Andrással „Napnyugati álom” című daljátékából adnak elő egy jelenetet. A különböző zeneszámokat Andrássi Ede zenetanár, országos karnagy vezényli. Műsor után tánc következik s a rendezőség természetesen gondoskodik kifizető zenéről és elsőrangú hűtőről. A közönség kényelmére még a Katolikus Kör folyosóin is teríténi fognak.

RENDSZERES LÉGIFORGALOM NEWYORK ÉS PÁRIZS KÖZÖTT. Newyorkból jelentik: Az American Export Line hajóársaság igazgatója bejelentette, hogy Newyork és Párizs között közvetlen légitforgalmi összeköttetést létesítenek. Az új repülővonalat 1939 októberében nyitják meg és hetenként kétszer indul majd menetrendszerű repülőgép mindkét városból. Az első menetrendszerű tengerentúli repülőforgalom lebonyolítására 20 utast befogadó gépeket alkalmaznak. A repülőút körülbelül 18—20 órát tart, de remélik, hogy a repülőtechnika fejlődésével még lényegesen megrövidül. Egyelőre kísérleti repüléseket szándékoznak végezni az új vonalon, amely Newyorkból Baltimoren, az Atlanti-óceán fölött az Azori-szigeteken és Bordeauxn át vezetne Párizsba.

A nagyváradí Építőiparosok Szövetsége felkéri a bádógos és vízvezetékészerező szindikátus tagjait, hogy folyó hó 9-én, szerdán este fél 7 órakor az Alexandri utcai új helyiségünkben a Katolikus Legényegylet épületében, 13. szám alatti tartandó szindikátusi taggyűlésen fontos szakmai kérdések megtárgyalására föltétlenül megjelenni sziveskedjenek. Elnökség.

Temetés. Kiss Imre 15 éves korában Pósa községben meghalt. Temetése november 9-én délután 3 órakor lesz az ottani sírkertben. (Caritas.)

Feljegyzések

Az orvos nemcsak egyes embereknek, hanem egész nemzetének egészségét őrzi. Az orvosi hivatásnak ez a felfogása abban a mértékben terjed, ahogyan a népi közösség gondolata a nemzeti társadalmakat mindjobban áthatja.

Az orvost, ki e népi közösség tagjának érzi magát, ez a felfogás kettős feladat elé állítja. Az egyik, hogy a betegben ne csak a szenvedő embert lássa, hanem a népi közösség tagját, akinek magatartásán egészségi állapotán épül fel a nemzet testi épsége. Ez a felfogás nem csökkenti az orvos általános kötelességeit, melyet nemzetiségi különbség nélkül minden betegnek tartozik, ki bizalmával megajándékozta, csupán szaporítja és fokozza azokat, melyek népi közösségének hozzá forduló tagjaival szemben terhelik. A másik feladat éppen ezekből a kötelességek-ből fakad: írásban és szóban, társadalmi munkával és egyesületi szerepvállalásokkal mindent meg kell tennie népének felvilágosítása, a népi egészségügy színvonalának emelése érdekében.

Azok között a magyar orvosok között, kik a két feladatkör egész fontosságát átérzik s annak minden erejükkel megfelelni igyekeznek, előkelő helyet foglal el dr Schmidt Béla, az országjáró ismert marosvásárhelyi orvos és író.

A Népegészségügyi Szemle, melyet ő alapított és szerkeszt megalapítása óta: a legjobb bizonyíték arra, hogy ezt a kettős kötelességet nemcsak felismerte, hanem eredményesen teljesíti is. Ez a lap nemcsak a nevében népi, hanem az abban a felvilágosító, ismeretterjesztő munkában is, melyet immár évek óta végez.

Mindent abból az alkalomból írjuk meg, hogy Schmidt Béla a népokban két újabb önálló munkával állott e nagy célok szolgálatába.

A Semmelweis tragédiája címetű nagyérdemű tanulmánya nemcsak történelmi visszapillantás, hanem ugyanakkor népi küzdelem azért a tanításért, melyet a nagy tudós az anyák, az anyákon keresztül pedig a nemzetek szaporodásának halhatatlan apostola lett. A másik munkája, két kis könyvben a Hasznos Könyvtár c. népies sorozatban látott napvilágot és A vérhajó címen erről a nagy társadalmi problémáról szól: keletkezésének, átöröklésének körülményeit, következményeit, elterjedésének mértékét ismerteti és azokat a társadalmi utakat, melyekkel e baj ellen küzdeni lehet és küzdeni kell.

Két olyan problémához nyúl tehát hozzá, melyek a nemzetek életében a legsúlyosabb következményekkel járnak. Az irodalmi eszközök, melyekkel ezt a feladatot megoldja, biztosítják a sikert, Schmidt Béla nemcsak a népegészségügynek a munkása, hanem útmutatója az ifjú magyar orvosi nemzedéknek is. Annak a nemzedéknek, melyre e kettős feladat vállalása és teljesítése vár, sokkal nagyobb mértékben, mint ahogyan az öregebbek teljesíteni tudtak. (Skin.)

Letartóztatták a szatmári kereskedelmi iskolát volt igazgatóját. Szatmár. Saját tud. Városzerte élénk feltűnést keltett, hogy a vizsgálóbíró letartóztatta Abateanu Dumitru, a kereskedelmi iskola nemrég elbocsátott igazgatóját. Abateanunak annak idején azért mozdították el a tanintézet éléről, mert kiderült, hogy élénk politikai tevékenységet folytatott. Midőn helyére Pop Alexandru került Abateanu tanárként tovább működött a kereskedelmi iskolánál. Igazgatói tisztségének hivatalos átvételekor azonban kintunt, hogy az intézmény gazdasági ügykezelésében súlyos szabálytalanságok mutatkoznak. Megállapítást nyert az is, hogy ezek a szabálytalanságok 1935—38 között, tehát Abateanu igazgatósága alatt történtek. Abateanun ezután felfüggesztették tanári állásából és ezzel egyidejűen megindult ellene a bűnvádi eljárás. Az ügyészség nyolc oldalas vádiratot készített a visszaélésekkel gyanúsított igazgató ellen, akit a vizsgálóbíró hétfőn az ügyészség vádjai alapján letartóztatott.

Az utak biztonsága a közönség magatartásától függ. Londonból jelentik: A rendőrség „udvariassági rajokat” küld London utcáiba. Ezek a rajok az elővigyázatlanul járkelőknek nyomtatott intelmet nyújtanak át, amely a legudvariasabb hangon figyelmezteti a gyalogost, hogy elővigyázatlanúságával saját maga és mások életét veszélyezteti, ezért a rendőrség kéri, tanúsítson nagyobb óvatosságot, mert az „utak biztonsága a közönség magatartásától függ”. A figyelmeztetőt főként olyanoknak adják át, akik feltűnő gondatlansággal, például ujságot olvasva, kelnek át a kocsitakokon. A londoni személyszállító tanácsrendeletet adott ki, amely három fontig terjedő pénzbírsággal sújtja a várakozó utasokat, ha az autóbusz- vagy villamosmegállónál nem állnak sorba. A rendelet célja „az utasokat türelemre szoktatni és az udvariasabb utasokat a toakodóktól megvédeni”.

A KUKORICASZÁLLITMÁNYOKNÁL A VASÚT KÖZEGEI NEM KÉRNEK MINŐSÉGI IGAZOLÁSOKAT. Bucurestiből jelentik: A CFR igazgatósága rendeletet küldött a vasúti állomásokhoz, amelyben utasította őket, hogy a kukoricaszállitványokat a minőségi és nedvességi igazolások nélkül azonnal továbbítsák.

Nagyváradon nem lehetett látni a teljes holdfogyatkozást. Hétfőről kedde virradó éjjel — mint jelentették — teljes holdfogyatkozás volt. Nagyváradon, sajnos, nem lehetett látni az érdekes természetű tüneményt, mert egész este felhős, boros volt az ég. Egyébként az idei ősz számos érdekes csillagászati jelenséggel ad tapasztalati lehetőséget a tudomány számára. Az őszi csillagos estének legfényesebbje a Jupiter, naprendszerünk legtekintélyesebb magja. A távcső feltalálása óta kilenc bolygót fedeztek fel, amelyek a mi holdunkhoz hasonló módon keringenek. A Jupiter kilenc bolygója közül négyet 1610-ben fedeztek fel. A felfedezés érdeme Gallilei és Simon Marius nevéhez fűződik. Az ötödiket 1892-ben Bernard, a hatodikat és hetediket 1904. és 1905-ben a Lick csillagvizsgálóintézetben, a nyolcadikat 1908-ban, a kilencediket pedig a világháború kitörésének esztendejében. A nemzetközi csillagászati távirat-központ jelentése szerint S. B. Nicholson, amerikai csillagász a Mount Wilson-i csillagvizsgálóban most két új Jupiter-holdat fedezett fel. — Európában ez a felfedezés nem ellenőrizhető, mert egyetlen intézetnek sincs olyan erős távcsöve, amelynek segítségével a két új Jupiter-hold felnyitkozhatna volna.

ROBOGNAK AZ EZÜSTVONATOK AZ AMERIKAI PÁNCELERŐDÉBE. Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok pénzügyminisztériuma megkezdte az ezüstkészletének elszállítását a newyorki Wall Street és Broad Street sarkán lévő kincstári páncelepincéből a West Point melletti páncelelődbe. A 2.415.000.000 uncia ezüstkészletet, a legnagyobb ezüsttömeget, amelyet a világtörténelem során egyetlen helyen felhalmoztak, huszonöt kocsiállóból álló tehervonatokon szállítják. A vonatok hetenként ötször indulnak.

A bérlőközönség tájékoztatására. A pénzügyi törvények kötelezővé teszik, hogy minden bérlőre vonatkozólag szerződést kell bemutatni. Ezek a blanketta szerződések néha egy évre, de igen gyakran fél évre, sőt sokszor csak negyed évre vannak kiállítva. Ebből a multban igen sok visszaélés keletkezett, mert a bérlőadók az utasítást a feltételeket szabták, sőt sokszor bérelmest követeltek és el nem fogadása esetén a bérlői jogviszony megszüntetését emlegették. Ebből a multban több per is keletkezett, holott az ilyen blanketta szerződések csak az illeték lerovása céljából készülnek anélkül, hogy a felek egyéb feltételekre nézve is megállapodnának. Éppen ezért figyelmeztetjük a bérlőket, hogy csak kitöltött szerződést irjanak alá és irassák be azt is, hogy a „bérlési idő lejárt és a felmondás tekintetében a városi lakásbérlési szabályrendelet előírásai érvényesek.” Egyébként közöljük, hogy a szabályrendelet szerint, ha a felek havi bért állapítottak meg, akkor a felmondás havi, ha pedig évi bért volt kitöltve és ez kevesebb, mint 24.000 lei, úgy a felmondás 3 havi, ellenkező esetben 6 hónapra lehet felmondani. Tanácsos évi bért kikötni, mert ez esetben egy évig a bérlés fel nem mondható és a bérösszeg nem emelhető. Ez minden bérelés után megismétlődik. Minden felvilágosítást díjmentesen adunk. Bérlők Szövetsége, Nagyvárad, Rimanóczy-utca 12. szám.

Pályázati hirdetmény

A Szent Vincés Irgalmas Nővérek pályázatot hirdetnek egy alorvosi állásra. Pályázhatnak keresztény orvosok, akik megfelelő szakképzettséggel és a betegek kezelésében kellő gyakorlattal rendelkeznek. Javaldalmazás megegyezés szerint. Pályázatok küldendők: Szent Vincés Irgalmas Nővérek Főnöknője, Mercurea-Ciuc. Sanatorium.

Uj magyar színműíró- tehetségeket akar felfedezni Harsányi Zsolt

Budapestről jelentik: Harsányi Zsolt, a kitűnő író, a Magyar Színpadi Szerzők Egyesületének elnöke, mint ismeretes, belépett a Víg-színház igazgatóságának kötelékébe. Harsányit eddig is a legbarátságosabb kapcsolat fűzte a Víg-színházhoz: kedvelt és népszerű szerzője és sokat foglalkoztatott fordítója a színháznak. Most e régi kapcsolat állandósult formát öltött. Igazgatói kinevezésének hírére színházi és írói körökben nagy örömmel fogadták.

Harsányi Zsolt nyilatkozott terveiről, jövőndő munkaköréről, arról a munkásságról, amelyet a Víg-színházban fog kifejteni.

— Ez a szerződés tulajdonképpen hivatalos megpecsételése annak a régi barátságának, amely engem a Víg-színházhoz fűz. Irányváltozást természetesen nem jelent a Víg-színháznak az, hogy én igazgatói sorába léptem, mert ez a nagymúltú intézmény eddig is hivatása magaslatán állt. Az a tervem, hogy minél több magyar darabot adjunk elő a Víg-színházban.

— Meggyőződéseim ugyanis, hogy igen sok magyar tehetség kallódik el. Azok, akiknek pedig volna mondanivalójuk, vagy lusták a darabíráásra, vagy pedig irányítás hiányában nem mernek drámaírodalommal foglal-

kozni. Ezeket az írókat akarom felkutatni, ha kell, kabátgombjuknál fogva húzom elő őket és minden erőmmel kikényszerítem belőlük a bennük rejlő irodalmi erőt. Nagy példa áll előttem: Beöthy László nélkül például Gárdonyi soha nem írta volna meg a Borit.

— Saját darabjai is színpadra kerülnek majd a Víg-színházban? — kérdeztük.

— Nem tartanám illőnek, hogy saját drámaimmal tömjem tele a színpadát annak a színháznak, amelyet irodalmilag én vezetek. De, ha igazgatótársaim úgy ítélnék egy-egy darabomról, hogy azt a Víg-színház elő akarja adni, úgy természetesen, mint szerző is szereplni fogok ebben a színházban.

— A rendezői munkában is résztvesz?

— Rendezni nem fogok. Szerződéseim a színház irodalmi irányítását írja elő, tehát adminisztrációs és művészi feladatokkal nem foglalkozom. Nem győzöm eléggé hangsúlyozni, hogy új munkakörömben egyetlen ambícióm magyar tehetségek felkutatása, magyar színdarabok színrevitele lesz. Remélem, hogy az eddig még ismeretlen magyar szerzők bizalommal fordulnak majd hozzám.

Ezidőszerint Kanada szállít legtöbb búzát a nyugateurópai piacokra

A nemzetközi búzaegyezmény terve, mint többször megírtuk, már huzamosabb idő óta a felszinen van. Öt évvel ezelőtt történt először kísérlet az Egyesült Államok kezdeményezésére a nemzetközi búzaegyezmény megvalósítása érdekében, de akkor a megállapodás nem hozta meg a várt eredményt, mert Argentína nem csatlakozott az egyezményhez. Az idei nagyobb búzatermés és a minduntalan jelentkező értékesítési nehézségek azonban Argentínát is arra ösztönözték, hogy csatlakozzék az Egyesült Államoknak a búzakivitel tervszerű lebonyolítását előmozdító tervéhez.

Mivel a három legnagyobb gabonaexportáló ország, tehát az Északamerikai Egyesült Államok Kanada és Argentína a búzaértékesítés tervszerű lebonyolításában megegyezett, nincs már akadálya annak, hogy minél előbb össze ne hívassák Londonban a nemzetközi búzakonferenciát, amely egységes elvek szerint kívánja, szabályozni a világ valamennyi búzatermelő országa között a racionális termelés és a rentabilis értékesítés feltételeit. A konferencián résztvesz Románia, Magyarország és Jugoszlávia is.

A szakkörök szerint, ha a konferencia olyan megegyezésre vezet, aminőt várnak tőle, úgy szükségszerűen meg kell oldani a dunavölgyi mezőgazdasági országok gazdasági együttműködését is.

Az összehívandó konferenciával kapcsolatosan természetesen nagy figyelemmel kísérik a nemzetközi gabonapiac helyzetét is. A legújabb jelentések arról számolnak be, hogy a déli földgömb államiban, ahol nemsokára megkezdődik az új termés betakarítása, a terméskilátások még nagyon bizonytalanok, sőt Ausztráliában a búza termését kevesebbire is becsülik, mint a múlt esztendőben. Az ausztráliai termésnek azonban csak lokális jelentősége van, mert amennyivel ott kevesebb termelt, azt bővebben pótolja majd Argentína, ahol a várható termés mennyiségét körülbelül 10 millió quarterrel többre is becsülik a tavalyi termésnél. Az argentinai kormány most különben azzal a tervvel foglalkozik, hogy a búza árát a belföldi forgalomban minimalizálja. Kanada állandóan jelentékeny mennyiségekkel vesz részt a nemzetközi búzaelhajózásban és az kétszétlenül megállapítható, hogy feleslegének nagy részét már most akarja elhelyezni, mielőtt a télen arató országok, elsősorban Argentína búzájával a piacra jönne.

A nyugateurópai gabonapiacokon Oroszor-

szág búzakinálata megszűnt úgylátszik azért, mert feleslegét már a piacra dobta. Az utóbbi időben Románia búzaexportjáról is sok szó esett.

A további áralakulásban most a kanadai búza tartja vezetőszerepét.

Aprehirdetéseik

Lakás	Adás-vétel
szavanként 3 lei	szavanként 3 lei
Kiadó udvari lakás: 2 szoba, előszoba, konyha, kamara, november 1-től Nagyvárad, Str. Bratianu 61. szám.	Kisebb Zefir káiyhat megvételre keresek. Nagyvárad, Str. A. Treb. Laurian 18. szám.
Kiadó azonnal egy különbejárta udvari butorozott szoba, fűrdőszobával. Nagyvárad, Str. Avescu 37. szám.	Herbst óra-, ékszerarúhá, Regele Ferdinand 3. szám, Nagyvárad. Doxa, Omega ora 800—1000 lei és feljebb. Schaffhauseni óra 3000 lei. Arany karikagyűrűk 14 karátos aranyból. — Veszek arany, ezüst, briliáns ékszereket, arany órákat.
2 szobás komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Ingusta No 26.	Egy fűszerüzlet berendezés eladó. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 50. sz.
2 szobás előszobás lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Barrier 5. szám. Pogány-telep.	Télikabát jó állapotban 13—16 éves fiúnak eladó. — Nagyvárad, Str. Cior-dastu No. 21.
Ujjonnan festett 2 szobás, egészséges udvari lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Axente Sever 13. szám.	Eladó Zeiss Teosar 9x12 fényképezőgép. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 7. sz.
Különbejárta butorozott szoba, esetleg ellátással is azonnal kiadó. Nagyvárad, Pasteur-utca 13. szám.	Singer bobbin szabogepet adok női varrógépért. Nagyvárad, „Mercur”, Strada Nicolae Jorga 25. szám.
Kiadó kétszobás utcai lakás mellékhelyiségekkel. — Vajna, Nagyvárad, Str. General Holban No. 22.	2 darab vaskályha eladó. Nagyvárad, Str. Pasteur 37.

LEGUJABB

Tisztelgések a királyi palotában Mihai nagyvaida névnapja alkalmából

Bucuresti. Saját tud. A kormány tagjai, a katonai és polgári előkelőségek kedden délelőtt küldöttségileg jelentek meg a királyi palotában, hogy jókívánásaikat fejezzék ki Mihai nagyvaida előtt, akit tudvalevően névnapja alkalmából

ünnepelt az ország népe. A királyi palota előtt már a kora délelőtti órákban nagy néptömeg gyűlt össze, hogy tanuja legyen a kocsi- és gépkocsi-parkok felvonulásának, amelyek által a különböző előkelőségek hódolata jutott kifejezésre.

A magyar képviselőház ünnepélyes ülést tartott a Felvidék visszacsatolása törvénybe iktatására

A képviselőház elnöke Németország és Olaszország segítségét emelte ki elsősorban

Budapestről jelentik: A képviselőház keddi ülését délelőtt 11 órakor nyitotta meg Korniss elnök. Megjelentek a kormány összes tagjai, a diplomáciai páholyokban pedig helyatfoglaltak Da Vinci gróf olasz, és Erdmanskopf német követ. Amikor Imrédy, Kánya és Teleki miniszterek a teremben megjelentek, szünni nem-akarat taps fogadta őket. Korniss elnök elmondotta, hogy a honvédek örömtől repeső szívvel ünnepelnek, hogy megszállják azt a földet, mely ezer évig Magyarországot volt. Magyarország szeretettel öleli magához a visszatérő magyarságot.

Korniss ezután megemlítette, hogy a nemzetközi igazságnak ez a feltámadása Hitler akaratára (nagy taps) és a német birodalom újra visszaszerzett ereje, továbbá Mussolini (nagy taps) és az olasz nemzet komoly elszántsága nélkül nem következett volna be. A német és olasz birodalom támogatása soha el nem muló hálára kötelezi Magyarországot. Lengyelország meghatározó testvéri támogatása, méltó ahhoz a szeretethez, mely a két nemzetet egymáshoz fűzi, de hálával tartozik a nemzethez a kormányzóknak, aki erőt és hitet adott neki és elismeréssel a kormányzóknak, mely nagy önfegyelmességgel és fáradhatatlan kitartással járt el a diplomáciai tárgyalások során. Mély hittel és hálával fordul az egész magyar nemzet nevében Istenhez és kéri, hogy a tíz millióra növekedett magyar nemzet méltóképpen tölthesse be hívatását.

Korniss elnök nagy lelkesedéssel fogadott beszéde után Imrédy miniszterelnök benyújtotta a háznak a felvidéknek az országgal való egyesüléséről szóló törvényjavaslatot és hangoztatta: boldog, hogy a Gondviselés megadta a módot,

hogy ezt a javaslatot a ház asztalára helyezték. A törvényjavaslat első szakasza jóváhagyja a kormány magatartását, üdvözli a Felvidék derék népét és javasolja, hogy hívják be határozattal a Felvidék magyarságának képviselőit a házba és ugyanakkor a kormányzó négy felsőházi tagot nevez ki. A kormány a közigazgatási és jogi intézkedések megtételére hat hónapi felhatalmazást kap. Ezenkívül intézkedik a javaslat két millió darab két pengős emlékpénz veréséről is. Az elnök ezután bejelentette, hogy a ház csü-

A ruszinföld nemzetei kilenc államhoz tettek előterjesztést önrendelkezési joguk érdekében

Kijelentették, hogy a prágai kormány nem tárgyalhat az ő nevükben a bécsi döntőbíró előtt

Ungvárról jelentik: A Magyarország című budapesti lap jelentése szerint a ruszinföldi nemzeti szervezeteinek képviselői Ungváron határozatot hoztak, melyben kijelentik, hogy a prágai kormány nem volt felhatalmazva Ruszinszko képviselőire a bécsi döntőbíráskodás alkalmával, minthogy október 11-én Prága elismerte, hogy a ruszinföld lakossága maga rendelkezhet sorsa felett. A ruszinföld lakosságának képviselői ennek következtében kijelentik, hogy a bécsi döntés figyelembevételével is

oszthatatlannak tekintik földjüket és követelik teljes önrendelkezési joguk elismerését. A határozatról szóló okirat egy-egy példányát eljuttatták Csehország, Magyarország, Anglia, Franciaország, Olaszország, Németország, Lengyelország, Románia és Jugoszlávia kormányaihoz.

LESZERELIK A HLINKA-GÁRDÁT — BRÓDI VOLT RUSZIN MINISZTERELNÖK SZABADLÁBON?

Pozsonyból jelentik: Tiso dr szlovák miniszterelnök elrendelte, hogy a Hlinka-gárda és a szlovákiai német karhatalmi szervezet november 10 után minden rendészeti tevékenységét szüntessen be. Mihelyt a magyar csapatok végrehajtották a visszacsatolt magyar területek megszállását, csak az állambiztonsági rendőrség lát el további rendfenntartási szolgálatot.

Ungvárról jelentik: Prágai hír szerint Bródy volt ruszín miniszterelnök szabadlábra került, mert a prágai kormány attól tart, hogy a bűnvádi eljárás során kényes kérdések kerülnek napvilágra. Állítólag lehetővé teszik, hogy Bródy külföldre utazzék.

A BALKANSZÖVETSÉG TERÜLETI ENGEDMÉNYEKET AD BULGÁRIA KIBEKÍTÉSÉRE.

Párizsból jelentik: A „Transcontinental Press” jelentése szerint Pál jugoszláv kormányzóherceg és Károly király tanácskozásán megállapodtak abban, hogy a Balkán-szövetség államai Bulgáriának területi engedményeket tesznek. Eszerint Bulgária megkapná Jugoszláviától Tzaribrod és Baziligrad környékét mintegy hatvan-ezer lakossal. Jugoszlávia területén jelenleg 800 ezer bolgár él. Görögországtól átjárót kapna Bulgária az Egei-tengerre, Dedeagacs kikötővel és százötvenezer lakossal. Törökországtól olyan területet kap, amelyen 80 ezer ember él.

A sajtóiroda jelentése szerint állítólag december 15. körül az érdekeltektől államok részvételével értekezlet lesz és ezen állapítják meg pontosan az átengedendő területek átadását.

Született: Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5

Nagy a felindulás a párizsi német nagykövetségi titkár elleni revolveres merénylet miatt

A zsidó emigrációt teszik felelőssé a merényletért. — Rath titkár állapota állandóan súlyos

Berlinből jelentik: A lapok kivétel nélkül az egész zsidóságot felelőssé teszik a párizsi német követségen elkövetett revolveres merényletért. Valószínűleg súlyos következményei lesznek annak, hogy Hersch Grünepann lengyel zsidó merényletet követett el Rath követségi titkár ellen. A nemzeti szocialista párt körében azért nagy az izgalom, mert a német diplomata állapota állandóan életveszélyes. Még nem tudják, milyen intézkedéseket tervez a német kormány a zsidók ellen, de valószínű, hogy tömegesen utasítják ki a külföldi állampolgárságu zsidókat, a német állampolgárságu zsidók ellen gazdasági téren súlyos intézkedéseket foganatosítanak. Nem hányják azonban figyelmen kívül azt a tényt, hogy a merényletet lengyel állampolgárságu, Németországba emigrált zsidó követte el és ezért főleg zsidó emigrációt teszik felelőssé a merényletért.

Párizsból jelentik: A német nagykövetségen alkóvatat merénylet izgalomban tartja a francia

közvéleményt. A sajtó egyhanguan elítéli az esztelen és bűnös cselekedetet. A jobboldali lapok pedig sürgetik a külföldiek ellenőrzésének megszorítását és a nem kívánatos elemek azonnali kiutasítását. Bonnet külügyminiszter hétfőn este hosszabb megbeszélést folytatott Welz német nagykövettel a merénylet körülményeiről és ismételt részvételt nyilatkozta úgy a maga, mint a Daladier nevében. Grünepann személye tekintetében nem sikerült minden pontot tisztázni. A lengyel főkonzulátuson kijelentették, hogy a merénylet ott teljesen ismeretlen és lengyel részről Párizsba ilyen névre sohasem adtak utlevelet. A hatóságok elrendelték a merénylet rokonainak: Grünepann Ábrahám és felesége letartóztatását. Megállapították ugyanis, hogy a házaspár a Franciaország területéről kitiltott merénylet tőbb héten át lakásán rejtgette.

Rath állapota változatlanul súlyos.